

718/Sans.

UG/6th Sem/SANS-H-CC-T-13/25

U.G. 6th Semester Examination - 2025

SANSKRIT

[HONOURS]

Course Code : SANS-H-CC-T-13

Full Marks : 60

Time : 2½ Hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

1. Answer any ten questions in Sanskrit Language with Devanāgarī Script: 2×10=20

निम्नोक्तेषु दश प्रश्नान् सुरगिरा देवनागरीलिप्या च समाधेहि :

क) भारतीयदर्शन आस्तिकशब्दस्य तात्पर्यं सोदाहरणं लेखनीयम्।

ख) को नाम बहुत्ववादः? भारतीयदर्शने कः वस्तुवादी?

ग) भारतीयदर्शने के तावत् आध्यात्मवादिनः? चार्वाकसम्प्रदायः आध्यात्मवादी न वा लेखनीयः।

घ) भारतीयदर्शनस्य वैशिष्ट्यं लेखनीयम्।

ङ) “सर्वं दुःखं दुःखम्” इति कस्य मतम्? अस्य तात्पर्यं विचारनीयम्।

च) को नाम द्वैतवादः? केन दार्शनिकसम्प्रदायेन द्वैतवादः स्वीकृतः?

[Turn Over]

- छ) चार्वाकिनये आत्मनः स्वरूपं किम्?
- ज) कस्तावत् सत्कार्यवादी? सत्कार्यवादस्य लक्षणं प्रदेयम्।
- झ) करणस्य स्वरूपं सोदाहरणं लेखनीयम्।
- ञ) न्यायनये प्रत्यक्षं कतिविधम्? तयोः एकस्य लक्षणं प्रदेयम्।
- ट) न्यायनये ईश्वरस्य अस्तित्वमस्ति न वा विचारनीयम्।
- ठ) अभावस्य लक्षणमुल्लिख्य भेदः प्रदर्शनीयः।
- ड) भारतीयदर्शने के तावत् पीलुपाकवादिनः? के च पिठरपाकवादिनः?
- ढ) को नाम हेत्वाभासः? तस्य भेदाः लेखनीयाः।
- ण) किं तावत् उपमानस्य लक्षणम्?
- त) बुद्धेः लक्षणं प्रदेयम्। बुद्धिः कुत्र वर्तते?
- थ) व्याप्तिज्ञाने परामर्शस्य गुरुत्वमस्ति न वेति विचारनीयम्।

2. Answer any four of the following questions:

5×4=20

अधोलिखितेषु प्रश्नेषु यथेच्छं चत्वारः समाधेयाः।

- क) विशेषः केन दार्शनिकेन स्वीकृतः? विशेषपदार्थस्य स्वरूपं प्रदेयम्।
- ख) टीका लेखा - परिणामवादः अथवा एकत्ववादः।
- ग) किं नाम सामान्यम्? सामान्यं नित्यमनित्यं वेति उपस्थापनीयम्।
- घ) टीका लेखा — स्मृतिः, मनः। $2\frac{1}{2} \times 2 = 5$
- ङ) व्याख्या कार्या — लक्षैकदेशवृत्तित्वमव्याप्तिः।

च) हेत्वाभासः निरूपणीयः (कस्यचन द्वयस्य)। $2\frac{1}{2} \times 2 = 5$

- i) सर्वमनित्यं प्रमेयत्वात्।
- ii) शब्दो नित्यः शब्दत्वात्।
- iii) शब्दः नित्यः कार्यत्वात्।

3. Answer any two of the following questions. One must be written in Sanskrit Language with Devanāgarī Script: $10 \times 2 = 20$

अधोलिखितेषु प्रश्नेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयमुत्तरत। तयोरेकमवश्यं संस्कृतेन देवनागरीलिप्या च लेख्यम्।

- क) हेत्वाभासस्य स्वरूपं सोदाहरणं पर्यालोचनीयम्।
- ख) भारतीयदर्शनमनुसृत्य अद्वैतवादस्य स्वरूपं वैशद्येन उपस्थापनीयम्।
- ग) न्यायदर्शने कति प्रमाणानि स्वीकृतानि? तेषु शब्दप्रमाणस्य लक्षणं प्रतिपदव्यावृत्तिपूर्वकं पर्यालोचनीयम्।
- घ) सन्निकर्षशब्दस्य कोऽर्थः? सन्निकर्षस्य स्वरूपं प्रकारञ्च सोदाहरणं पर्यालोचनीयम्।